

Tendenser i pop efter år 2000

Af MR, baseret på interview med Anders Reuter i Kulturen på P1, 28-11-22 samt foredrag med Anders Reuter 2019 mv.

Form og dynamik i populærmusik før år 2000: Den klassiske rockæstetik

Man kan i store træk hævde, at den (udvidede) popform har været dominerende i populærmusikken frem til år 2000. Den udvidede popform indeholder en vekslen mellem vers, evt. bro og omkvæd samt et kontraststykke efterfulgt af et eller to klimaks-omkvæd til sidst. Den afspejler med sin opbygning og dynamik den vestlige verdens kulturhistorie. Der er en historie, der skal fortælles, ligesom heltens rejse i den klassiske litteratur helt tilbage til de gamle grækere. Rækkefølgen af formled sender således lytteren på en rejse gennem nummeret, og man har næsten altid en fornemmelse af, hvor i formens forløb, man er. Vi kender allesammen koderne, fx at et omkvæd typisk har en højere intensitet end et vers, og at et break lægger op til næste formled. Det gør det nemt for os at navigere i numrene.

"Take On Me" med A-ha er et godt eksempel. Det er fra 1984, og det følger den traditionelle dynamiske opbygning nærmest minutiøst. Introen lægger gradvist lag på lag på nummeret, og hvert nyt formled opleves som en forløsning af det forrige. Nummeret varer 3:49 minutter. Det var normen i 1980'erne, hvor den udvidede popform var dominerende.

Eksempel: A-ha: "Take On Me" (1984) <https://www.youtube.com/watch?v=Ktb44YLL8Nw>

Der er de senere år kommet en række popsange, som stadig følger den udvidede popform, men som er speedet op: tempoet er højere og/eller de enkelte formled er kortere, og introen er kort eller helt fraværende, så nummeret kommer hurtigt i gang.

Et par danske eksempler på denne tendens er "Stor Mand" og "45 Fahrenheit Girl", begge fra 2021. Det er to korte numre og det er karakteristisk, at omkvædene præsenteres hurtigt, så lytterens interesse fastholdes.

Drew Sycamore: "45 Fahrenheit Girl" (2021) <https://www.youtube.com/watch?v=YgCIQYIxOU0>

Tobias Rahim & Andreas Odbjerg: "Stor mand" (2021) <https://www.youtube.com/watch?v=HfmWPfqyYyY>

De nye tendenser efter år 2000

Den klassisk opskrift på et popnummer er imidlertid blevet udfordret de seneste par årtier. I dag har musikere og producere nemlig "kortsluttet" den rejse, som den traditionelle popsang tog lytteren med på. Man bliver i stedet på det samme hele vejen igennem numrene. Samtidig er numrene blevet meget kortere. Lyt fx til de to nedenstående eksempler, som kun varer godt 1½ minut. De er begge gået viralt.

Central Cee: "Doja" (2022) <https://www.youtube.com/watch?v=VuJA-VQRcY>

Armani White: "Billie Eilish" (2022) <https://www.youtube.com/watch?v=4vYOWhl1fs>

Et lidt ældre eksempel er nummeret "I Love It" fra 2018. Det varer 2:07 minutter. Det består af meget få grundideer: en leadmelodi samt en basgang, som i øvrigt ligner melodien; dertil en intro og en outro lavet ud af samme sample. Nummeret kan i høj grad beskrives som "en tilstand", hvor man bliver stående på

samme sted fra start til slut, og musikanalytisk er vi altså i udpræget grad i "rum". Der sker dog en lille variation, når Kayne West undervejs rapper.

Kayne West & Lil Pump: I Love It (2018) <https://www.youtube.com/watch?v=cwQqjg0mCdE>

Den nye musik kan virke monoton, hvis man lytter til den med de "gamle ører" fra før år 2000. Man vil i så fald opleve, at der ikke sker ret meget. Der er dog tale om en grundlæggende anden måde at lytte til musik på, og musikken bliver brugt i nye kontekster.

For det første indgår musikken i sociale medier. En enkel idé fungerer bare bedre i en TikTok-video! Det er interessant at lægge mærke til, at musikken også rent visuelt er ledsaget af en musikvideo med én klar grundidé, som nemt kan laves om til en TikTok-video, som så igen kan blive til et Meme. Musikvideoen til "I Love It" er netop visuelt meget enkel: De to medvirkende danser rundt i nogle særprægede kostumer. Det er let genkendeligt, og nummeret er ofte brugt på både TikTok og til Memes.

Den anden grund til ændringen i musikken og musiklytningen er streaming. Kunstnerne bliver nemlig aflønnet for et nummer efter 30 sekunders lytning på musiktjenesterne. Man vil derfor gerne have, at lytteren bliver hængende og ikke skifter væk, så man mister royalties eller ryger ned på listen i Spotifys algoritme. Numrene indgår dertil typisk på en playliste, som lytteren passivt lytter til. Så længe der sker noget nyt relativt hurtigt, vil man være mindre tilbøjelig til at skifte væk. Musikken udgives ofte som enkeltstående numre, og dette står i modsætning til den traditionelle rocks albumudgivelser.

Den tredje og sidste grund er dog nok den vigtigste, for popmusikken begyndte faktisk allerede at skifte karakter fra omkring år 2000, dvs. længe før vi havde sociale medier. Mens perioden 1950-2000 kunne kaldes *rock-æraen*, tog hiphoppen nemlig over på hitlisterne omkring årtusindskiftet. Den kom med nogle helt andre æstetiske og kulturelle forudsætninger end pop/rock. Hiphoppen har rødder i den afrikanske musiktradition og er dermed baseret på groove og mange repetitioner, og så har den samtidig en grundlæggende anden forståelse af teknologi, nemlig at computeren er et helt centrale instrument, når man skal lave musik. Mens man i rock-æraen anvendte computeren som en "avanceret båndoptager", hvorpå musikken kunne indspilles og derefter produceres, starter hiphop-produceren på computeren, når der skal laves beats osv.

Det er interessant, at hiphoppen med sin denne æstetik bygger videre på 1970'ernes disco: det elektroniske lydunivers, danserytmerne og den repetitive karakter. Mens pop og rock dominerede frem til år 2000, har hiphoppen med dens arv efter discoen vundet slaget i det 21. århundrede.

Der udkommer naturligvis stadig mange sange, som har en længere varighed end 1½-2 minutter og som i større eller mindre grad følger den traditionelle pop/rock-form. Som lyttere har vi bare fået sværere ved at fastholde vores opmærksomhed på et langt nummer. Vi forbruger også medier på en ny måde i forhold til tidligere. Det er nærliggende at tolke dette ind i en kontekst af, at alting i dag skal gå hurtigere og hurtigere, og at popmusikken således også er blevet mere "effektiv". Man kan dog også argumentere for, at den hiphopinspirerede musik kan opleves som en pause i sig selv. At den med sin formmæssige enkelthed og statiske udtryk er en modgift mod at få for mange informationer på én gang, og at den netop derfor kan fungere som en rolig og behagelig pause, når man eksempelvis sidder i toget med hovedtelefoner på, lukker alting ude og forsvinder ind i ét statisk rum.

Typiske træk for popmusik efter 2000

Næsten udelukkende digital musik → programmering

Kompositionen foregår udelukkende i en digital audio workstation (DAW), fx FL Studio

Næsten ingen "instrumenter" eller mikrofonoptagelser. Kun vokal - og den er ofte heftigt behandlet

Afrodiasporisk kultur (afroamerikansk/-europæisk kultur) går hånd i hånd med teknologi

Mindre tidslinje og mere "nu": Rum – Groove – Loop - Layering – Sound

Kortere og kortere varighed, ned til 1½ minut

Kilde: Foredrag med Anders Reuter 2019

Kilde: <https://www.dr.dk/drtv/se/kulturelt/-fallulah-qnags-og-en-stor-hvid-hat> 324946

"I Love It" (2018)